

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
Curso 2022-2023

MÓDULO PROFESIONAL
TÉCNICAS DE AXUDA ODONTOLÓXICA E ESTOMATOLÓXICA

CICLO FORMATIVO DE GRADO MEDIO DE COIDADOS
AUXILIARES DE ENFERMERÍA

IES Ricardo Mella. Departamento de Sanitaria.
Profesora: Lucía Rego Casasnovas.
Vigo, 14 de Setembro de 2022

ÍNDICE

1	Introdución. Identificación e contextualización da programación	1
2	Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo.....	1
3	Capacidade terminais elementais.....	2
4	Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha	3
5	Unidades didácticas.....	3
	UNIDADE DIDÁCTICA 1: A CLÍNICA DENTAL E O EQUIPO DENTAL.....	3
	UNIDADE DIDÁCTICA 2: ANATOMÍA E FISIOLOXÍA DO APARATO ESTOMATOGNÁTICO	5
	UNIDADE DIDÁCTICA 3: ERGONOMÍA DENTAL E PROCESO DE LIMPEZA, DESINFECCIÓN E ESTERILIZACIÓN	7
	UNIDADE DIDÁCTICA 4: EXPLORACIÓN BUCODENTAL E PATOLOXÍA DOS TECIDOS ORAIS.....	10
	UNIDADE DIDÁCTICA 5: RADIOLOXÍA BUCODENTAL	12
	UNIDADE DIDÁCTICA 6: INSTRUMENTAL DENTAL I (ODONTOLOXÍA CONSERVADORA E ENDODONCIA).....	14
	UNIDADE DIDÁCTICA 7: INSTRUMENTAL DENTAL II (PERIODONCIA, CIRURXÍA ORAL E EXODONCIA)	16
	UNIDADE DIDÁCTICA 8: PRÓTESE DENTAL E ORTODONCIA.....	18
	UNIDADE DIDÁCTICA 9: PREVENCIÓN BUCODENTAL	20
	LISTADO DE PRÁCTICAS POR UNIDADES	22
6	Metodoloxía didáctica	23
7	Mínimos esixibles	23
8	Instrumentos de Avaliación e criterios de cualificación	24
9	Procedemento para a recuperación das partes non superadas.	26
10	Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente	27
11	Aspectos transversais	27
12	Medidas de atención á diversidade.....	28
13	Adaptación da metodoloxía á continxencia COVID-19.....	29

1 Introducción. Identificación e contextualización da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
	IES RICARDO MELLA	VIGO	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SAN	SANIDADE	CM19001	COIDADOS AUXILIARES DE ENFERMERÍA	MEDIO	ORDINARIO

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
CM0311	TÉCNICAS AXUDA ODONTOLÓXICA E ESTOMATOLÓXICA	1º	5	130	156

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración.

Profesorado responsable

Elaboración	LUCÍA REGO CASASNOVAS
Impartición	LUCÍA REGO CASASNOVAS

2 Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O TCAE poderá exercer a súa actividade laboral fundamentalmente no sector sanitario, na área de asistencia ao paciente/cliente, formando parte do equipo de enfermería en atención primaria, comunitaria e/ou especializada. Os principais subsectores nos que pode desenvolver a súa actividade son:

- Atención primaria e comunitaria: atención domiciliaria, promoción de saúde, **saúde bucodental**, consultas e residencias de anciáns.
- Atención especializada: consultas, hospitalización, urxencias, paritorios, pediatría, unidades especiais (UVI, CI, UCP, UC e UQ), quirófanos, esterilización, saúde mental e xeratría.
- Outros: centros sanitarios, departamentos de asuntos sociais de ministerios, CCAA e concellos e centros balneoterápicos.

A Formación Profesional no campo da saúde ten como finalidade a preparación do alumnado para a actividade no medio

sanitario, proporcionándolles unha formación que lles permita adaptarse ás modificacións laborais e os avances científicos e tecnolóxicos que poden producirse ao longo da súa vida, ademais de potenciar o lado humano do alumnado.

Polo tanto, o obxectivo principal do proceso ensino-aprendizaxe deste módulo non é só o de conseguir que os alumnos adquiran os coñecementos, habilidades e destrezas necesarios para a correcta aplicación e desenvolvemento dos procedementos, senón que ademais hai que potenciar a capacidade de adaptación aos posibles cambios tecnolóxicos, sociais e sanitarios e facelos comprender que o obxecto do seu traballo é o ser humano.

3 Capacidades terminais elementais

O módulo de Técnicas de axuda odontolóxica e estomatolóxica está asociado á unidade de competencia número 5: Realizar tarefas de instrumentación en equipos de saúde bucodental.

Os obxectivos do módulo, enunciados en termos de capacidades, definen en termos de resultados avaliábeis o comportamento, saber e comprender, que se require do alumnado para acadar os logros profesionais do perfil profesional.

As capacidades terminais elementais asignadas a este módulo están especificadas no Decreto 61/1999, do 18 de febreiro, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ó título de técnico en coidados auxiliares de enfermmería, e son as que se citan a continuación:

CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS
Identificar os diferentes tipos de materiais dentais segundo o seu uso específico.
Analizar os procedementos técnicos necesarios para a preparación e conservación de materiais dentais que permitan a utilización ou aplicación directa polo facultativo.
Describir e manexar adecuadamente os compoñentes do equipo dental para colaborar nos procesos de atención bucodental.
Identificar o instrumental dental e realizar a súa preparación, limpeza, desinfección e esterilización.
Executar as técnicas de prestación de apoio ó facultativo durante a actuación bucodental segundo as instrucións recibidas.
Valorar as necesidades de coidados físicos e psicolóxicos e seleccionar a técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente.
Clasificar os distintos tipos de anestésicos utilizados en odontoloxía e describir o protocolo a seguir en situacións de urxencia.
Preparar o material e colocar ó paciente para realizar a técnica radiográfica segundo o tipo de exploración. Explicar as normas de protección radiolóxica e utilizar os elementos de radioprotección.
Identificar os diferentes tipos de materiais dentais segundo o seu uso específico.

4 Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

---

Horas do módulo: 130   Sesións de 50 minutos: 156

1ª avaliación

- UNIDADE DIDÁCTICA 1: A clínica e o equipo dental (12 sesións).
- UNIDADE DIDÁCTICA 2: Anatomía e fisioloxía do aparato estomatognático (14 sesións).
- UNIDADE DIDÁCTICA 3: Ergonomía dental e proceso de limpeza, desinfección e esterilización (14 sesións).
- UNIDADE DIDÁCTICA 4: Exploración bucodental e patoloxía dos tecidos orais (14 sesións).

2ª avaliación

- UNIDADE DIDÁCTICA 5: Radioloxía bucodental (24 sesións).
- UNIDADE DIDÁCTICA 6: Instrumental dental I (odontoloxía conservadora e endodoncia) (25 sesións).

3ª avaliación

- UNIDADE DIDÁCTICA 7: Instrumental dental II (periodoncia, cirurxía oral e exodoncia) (22 sesións).
- UNIDADE DIDÁCTICA 8: Prótese dental e ortodoncia (18 sesións).
- UNIDADE DIDÁCTICA 9: Prevención bucodental (13 sesións).

Total: 156 horas.

Esta temporalización poderá sufrir modificacións en función das dificultades ou complicacións que poidan xurdir durante o proceso de ensino-aprendizaxe.

5 Unidades didácticas.

UNIDADE DIDÁCTICA 1: A CLÍNICA DENTAL E O EQUIPO DENTAL

CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS

- Describir e manexar adecuadamente os componentes do equipo dental para colaborar nos procesos de atención bucodental. INCOMPLETA.
- Valorar as necesidades de cuidados físicos e psicolóxicos e seleccionar a técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente. INCOMPLETA.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA UNIDADE

- Coñecer os compoñentes do equipo de saúde dental
- Especificar as funcións do auxiliar no equipo de saúde dental
- Identificar os distintos tipos de consultorios dentais.
- Coñecer as diferentes salas que conforman o consultorio dental e os seus compoñentes.
- Definir as características do sillón dental e enumerar as súas partes.
- Coñecer distintos materiais dentais.
- Identificar as formas máis habituais de presentación dos materiais.
- Establecer a utilidade e función dos materiais dentais.

ACTIVIDADES DE ENSINO-APRENDIZAXE

Tarefas da profesora:

- Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.
- Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.
- Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.
- Resolve dúbidas.
- Sobe á aula virtual apuntamentos, fichas e/ou exercicios da unidade didáctica.
- Elabora unha proba escrita e unha proba práctica global da avaliación que corresponda.

Tarefas do alumnado:

- Determina as áreas de traballo, equipamento e distribución dos equipos e recursos materiais.
- Clasifica as funcións e actividades do auxiliar dental.
- Relaciona as funcións do auxiliar de enfermería co resto do equipo e co paciente.
- Identifica os profesionais que compoñen o equipo de saúde bucodental.
- Establece as áreas da consulta dental e identifica os seus equipos, aparellos e materias.
- Describe e simula o proceso de recepción e atención a un suposto paciente.
- Realiza esquemas cos materiais máis usados en odontoloxía.
- Resolve fichas/exercicios/láminas/xogos didácticos.

Recursos:

- Apuntamentos.
- Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.
- Fichas/exercicios, kahoot.
- Aula virtual.

Resultados o produtos:

- Fichas/láminas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Clasifícanse as funcións do auxiliar de enfermería no consultorio dental.
- Identifícanse ós profesionais que compoñen o equipo de traballo no consultorio dental.
- Descríbense as áreas do consultorio dental e as condicións ambientais ideais de cada unha delas.
- Identifícanse os equipos, aparellos e material presentes no consultorio dental.
- Identifícanse os instrumentos rotatorios.
- Montáronse os instrumentos rotatorios e colocáronse as fresas dentais.
- Descríbense os diversos materiais dentais, conservación, manexo e indicacións de cada un deles.

CONTIDOS

- Profesionais do equipo de saúde bucodental.
- Funcións do técnico en coidados auxiliares de enfermería no consultorio dental.
- Funcións administrativas e técnico-asistenciais.
- Consultorio dental. Factores ambientais do consultorio dental.
- Áreas ou zonas do consultorio dental.
- Sillón dental.
- Clasificación dos instrumentos de uso dental. Instrumental de man e instrumental rotatorio.
- Clasificación dos tipos de fresas.
- Instrumental rotatorio: Turbina, contraángulo, micromotor e peza de man.
- Conceptos xerais: propiedades e características dos materiais dentais.
- Normas de conservación dos materiais dentais.

UNIDADE DIDÁCTICA 2: ANATOMÍA E FISIOLOXÍA DO APARATO ESTOMATOGNÁTICO**CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS**

- Describir e manexar adecuadamente os compoñentes do equipo dental para colaborar nos procesos de atención bucodental. INCOMPLETA.

- Executar as técnicas de prestación de apoio ó facultativo durante a actuación bucodental segundo as instrucións recibidas. INCOMPLETA.
- Valorar as necesidades de coidados físicos e psicolóxicos e selecciona-la técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente. INCOMPLETA.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA UNIDADE

- Describir a estrutura e anatomía do aparato estomatognático.
- Describir e identificar as funcións do aparato estomatognático.
- Describir as características anatómicas, morfolóxicas e histolóxicas das pezas dentais e o periodonto.

ACTIVIDADES DE ENSINO-APRENDIZAXE

Tarefas da profesora:

- Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.
- Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.
- Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.
- Resolve dúbidas.
- Sobe á aula virtual apuntamentos, fichas e/ou exercicios da unidade didáctica.
- Elabora unha proba escrita e unha proba práctica global da avaliación que corresponda.

Tarefas do alumnado:

- Describe e identifica as estruturas óseas do cranio e cara.
- Describe a anatomofisioloxía do aparello estomatognático.
- Describe a estrutura e histoloxía das pezas dentarias.
- Describe e clasifica as características dos tecidos peridentarios.
- Identifica os distintos tipos de pezas dentais e as súas características anatómicas.
- Determina as pezas dentarias presentes nas distintas denticións e as súas características.
- Realiza fichas/exercicio/láminas e xogos didácticos sobre a anatomofisioloxía do aparato estomatognático e as pezas dentais.

Recursos:

- Apuntamentos.
- Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.
- Fichas/exercicios, kahoot.
- Aula virtual.

Resultados o produtos:

- Fichas/láminas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Describíronse os distintos elementos anatómicos do aparato estomatognático.
- Determináronse as función dos elementos que integran o aparato estomatognático.
- Identificáronse os ósos da cabeza en láminas ou imaxes.
- Identificáronse e clasificáronse as pezas dentarias así como os seus elementos arquitectónicos.
- Describíronse as características estruturais, morfolóxicas e histolóxicas das pezas dentais.
- Describíronse e clasificáronse os tecidos peridentarios e as súas función.
- Identificáronse as características da dentición temporal, mixta e permanente.

CONTIDOS

- Esqueleto óseo da cabeza.
- Articulación temporo-mandibular.
- Esqueleto brando da cavidade bucal.
- Límites da cavidade bucal.
- Concepto de aparello estomatognático. Estructuras e funcións.

UNIDADE DIDÁCTICA 3: ERGONOMÍA DENTAL E PROCESO DE LIMPEZA, DESINFECCIÓN E ESTERILIZACIÓN

CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS

- Describir e manexar adecuadamente os compoñentes do equipo dental para colaborar nos procesos de atención bucodental. INCOMPLETA.
- Executar as técnicas de prestación de apoio ó facultativo durante a actuación bucodental segundo as instrucións recibidas. INCOMPLETA.
- Valorar as necesidades de coidados físicos e psicolóxicos e selecciona-la técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente. INCOMPLETA.
- Identificar o instrumental dental e realizar a súa preparación, limpeza, desinfección e esterilización. INCOMPLETA.
- Analizar os procedementos técnicos necesarios para a preparación e conservación de materiais dentais que permitan a utilización ou aplicación directa polo facultativo. INCOMPLETA.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA UNIDADE

- Determinar os principios básicos de ergonomía dun gabinete dental, así como a posición ergonómica de traballo do equipo de profesionais e o cliente.
- Desenvolver as habilidades para mantelas posturas ergonómicas e traballar coa técnica a catro mans.

- Describir e realizar procedementos de traspaso do instrumental e materiais que se aplican no traballo do equipo dental.
- Describir os métodos de control de fluídos do campo operatorio identificando o material necesario.
- Determinar o funcionamento, conservación e mantemento do equipo e instrumental da clínica dental.
- Establecer os mecanismos de contaminación no gabinete bucodental.
- Determinar as formas de limpeza, desinfección e esterilización dos aparatos e material da clínica dental.
- Xestionar os residuos biolóxicos xerados na práctica habitual.
- Identificar o instrumental odontolóxico e material de illamento e anestesia.

ACTIVIDADES DE ENSINO-APRENDIZAXE

Tarefas da profesora:

- Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.
- Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.
- Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.
- Resolve dúbidas.
- Sobe á aula virtual apuntamentos, fichas e/ou exercicios da unidade didáctica.
- Elabora unha proba escrita e unha proba práctica global da avaliación que corresponda.

Tarefas do alumnado:

- Establece as medidas ergonómicas e as áreas de traballo no consultorio dental.
- Describe e realiza as diversas técnicas de asir o instrumental.
- Realiza a técnica a catro mans da transferencia de instrumental.
- Describe os métodos de control de fluídos no campo operatorio.
- Identifica el material e instrumental necesario para o control de fluídos e aislamiento do campo operatorio.
- Realiza os distintos protocolos de hixiene de mans.
- Identifica e describe as función dos diversos elementos de protección de barreira.
- Describe os pasos xerais a seguir na limpeza, desinfección e esterilización do instrumental e os equipos dentais necesarios en cada caso.
- Identifica os desinfectantes habituais na consulta dental.
- Simula os procedementos rutineiros de limpeza, desinfección, envasado e esterilización na consulta dental.
- Resolve fichas/exercicios/láminas/xogos didácticos.
- Identifica e describe o instrumental e material necesarios para a aplicación da anestesia dental.
- Identifica e describe o instrumental e material necesarios para a realización do illamento do campo.

- Selección do material e preparación dos mesmos para a aplicación de anestesia.

Recursos:

- Apuntamentos.
- Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.
- Baño de ultrasonidos, termoseladora, autoclave, protectores de barreira, etc.
- Fichas/exercicios, kahoot, odontogramas, fantasmas.
- Material e instrumental de illamento e anestesia.
- Aula virtual.

Resultados o produtos:

- Fichas/láminas, exercicios, odontogramas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Identifícanse as áreas de traballo dos membros do equipo de saúde bucodental e as zonas de traballo dentro do gabinete dental.
- Establecéronse as medidas ergonómicas a seguir no gabinete dental.
- Identifícanse e clasifícanse os tipos de movementos que se realizan durante os procedementos odontolóxicos.
- Descríbense e aplicáronse as diversas técnicas de suxección do instrumental en función do instrumento a transferir.
- Determináronse e realizáronse técnicas de transferencia de instrumental en función do tipo de instrumento a transferir.
- Descríbense as técnicas de control de fluídos.
- Seleccionouse o material e instrumental necesario para realizar o control dos fluídos.
- Determináronse e realizáronse os distintos tipos de lavado e hixiene das mans.
- Clasifícanse as medidas preventivas para evitar a transmisión de enfermidades no consultorio dental.
- Descríbense os procesos de descontaminación, limpeza, desinfección e esterilización e a súa finalidade.
- Identifícanse os desinfectantes máis habituais na consulta dental.
- Determináronse os distintos niveis de desinfección.
- Seleccionáronse e identifícanse os protectores de barreira utilizados nun gabinete dental.
- Estableceuse o tratamento de hixienización adecuado para o instrumental crítico, semicrítico non crítico.
- Identifícanse os equipos e aparellos necesarios para realizar a desinfección, embolsado e esterilización do instrumental.
- Descríbense e identifícanse os distintos controis do proceso de esterilización.
- Definíronse as condicións de almacenamento do material estéril.
- Seleccionouse e describiuse o contido e función do instrumental da bandexa de anestesia.
- Seleccionouse e describiuse o contido e función do instrumental da bandexa de illamento do campo.

CONTIDOS

- Ergonomía.
- Áreas de traballo no gabinete bucodental.
- Postura equilibrada.
- Movementos que se fan durante os procedementos odontolóxicos.
- Transferencia de instrumental.
- Técnica a catro mans e seis mans.
- Sistemas de aspiración e control de fluídos.
- Enfermidades profesionais.
- Transmisión de enfermidades infectocontaxiosas no consultorio dental.
- Protocolos de lavado de mans.
- Inmunización.
- Elementos protectores de barreira.
- Proceso de hixienización do instrumental e material no consultorio dental.
- Niveis de desinfección.
- Instrumental crítico, semicrítico e non crítico.
- Controis do proceso de esterilización.
- Manexo de obxectos cortantes e punzantes.
- Tratamentos de residuos.
- Instrumental e material de anestesia, illamento
- Illamento do campo operatorio.
- Materiais utilizados para anestesia.

UNIDADE DIDÁCTICA 4: EXPLORACIÓN BUCODENTAL E PATOLOXÍA DOS TECIDOS ORAIS

CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS

- Describir e manexar adecuadamente os compoñentes do equipo dental para colaborar nos procesos de atención bucodental. INCOMPLETA,
- Executar as técnicas de prestación de apio ó facultativo durante a actuación bucodental segundo as instrucións recibidas. INCOMPLETA.
- Valorar as necesidades de coidados físicos e psicolóxicos e selecciona-la técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente. INCOMPLETA.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA UNIDADE

- Identificar as pezas dentais e manexar a nomenclatura d'íxito-dous.

- Cumprimentar e interpretar os odontogramas.
- Realizar os rexistros de fichas e historias clínicas do paciente.
- Determinar o procedemento a seguir na exploración bucodental así como os instrumentos fundamentais.
- Identificar o instrumental odontolóxico e material de exploración.

ACTIVIDADES ENSINO-APRENDIZAXE

Tarefas da profesora:

- Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.
- Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.
- Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.
- Resolve dúbidas.
- Sobe á aula virtual apuntamentos, fichas e/ou exercicios da unidade didáctica.
- Elabora unha proba escrita e unha proba práctica global da avaliación que corresponda.

Tarefas do alumnado:

- Identifica as pezas dentarias segundo a nomenclatura dístico-dous ou FDI.
- Cumprimenta os signos ou símbolos necesarios para reflectir as diferentes alteracións, intervencións ou actuacións dentais nun odontograma.
- Describe os pasos a seguir na exploración bucodental e o instrumental, materiais e equipos necesarios de ser o caso.
- Resolve fichas/exercicios/láminas/xogos didácticos.
- Identifica e describe o instrumental e material necesarios para a realización da exploración dental e periodontal.
- Cumprimenta e analiza a información rexistrada en odontogramas propostos pola profesora.

Recursos:

- Apuntamentos.
- Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.
- Fichas/exercicios, kahoot.
- Aula virtual.

Resultados o produtos:

- Fichas/láminas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Representáronse e identificáronse as diversas pezas dentarias segundo o sistema de nomenclatura dentaria d'íxito dous.
- Cumprimentáronse odontogramas con datos supostos, elixindo o signo adecuado e a cor adecuada en función do dato a representar.
- Interpretáronse os datos e información rexistrada nos odontogramas.
- Determinouse o instrumental necesario e procedemento a seguir na exploración bucodental
- Seleccionouse e describiuse o contido e función do instrumental da bandexa de exploración.
- Describiuse o proceso de recepción e atención a un suposto paciente.
- Cumprimentáronse os datos da anamnese na historia clínica do paciente.

CONTIDOS

- Nomenclatura dentaria. Sistema d'íxito-dous ou da Federación Dental Internacional (FDI). Rexistros na consulta dental. Odontogramas e periodontogramas.
- Exploración bucodental.
- Instrumental e material de exploración
- Organización do instrumental de uso odontolóxico: Exploración

UNIDADE DIDÁCTICA 5: RADIOLOXÍA BUCODENTAL

CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS

- Preparar o material e colocar ó paciente para realizar a técnica radiográfica segundo o tipo de exploración. COMPLETA.
- Explicar as normas de protección radiolóxica e utilizar os elementos de radioprotección. COMPLETA.
- Valorar as necesidades de coidados físicos e psicolóxicos e selecciona-la técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente. INCOMPLETA.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA UNIDADE

- Determinar as características dos raios X e as dos equipos de radioloxía dental.
- Explicar as técnicas de obtención de radiografías bucodentais, especificando os criterios de posicionamento do paciente, exposición e angulación requiridos en cada caso.
- Describir as distintas técnicas, materiais e equipos utilizados no procesado de radiografías bucodentais.
- Aplicar as medidas de radioprotección do persoal e do paciente.

ACTIVIDADES DE ENSINO-APRENDIZAXE

Tarefas da profesora:

- Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.
- Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.
- Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.
- Resolve dúbidas.
- Sobe á aula virtual apuntamentos, fichas e/ou exercicios da unidade didáctica.
- Elabora unha proba escrita e unha proba práctica global da avaliación que corresponda.

Tarefas do alumnado:

- Elabora esquemas coas características e as propiedades dos raios X.
- Identifica as partes do equipo de raios X, os tipos de radiación e os elementos da película radiográfica analóxica.
- Describe as técnicas de obtención de radiografías bucodentais intraorais e extraorais.
- Realiza en internet unha procura de información sobre as medidas de protección radiolóxica.
- Resolve fichas/exercicios/láminas/xogos didácticos.

Recursos:

- Apuntamentos.
- Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.
- Equipo de raios intraoral, sillón dental, películas radiográficas, soportes, etc.
- Fichas/exercicios, kahoot.
- Aula virtual.

Resultados o produtos:

- Fichas/láminas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Definíronse os raios X, as súas características e efectos.
- Identificáronse as vantaxes e inconvenientes da radioloxía dixital.
- Describíronse as técnicas radiográficas intraorais e extraorais.
- Describíronse as características do equipo de raios X e da película radiográfica.
- Determinouse a técnica de revelado da película radiográfica analóxica.
- Seleccionouse e simulouse a posición do paciente para a realización de radiografías intra e extraorais.
- Establecéronse as medidas de protección radiolóxica para o operador e para o paciente.

CONTIDOS

- Os raios X.
- Radioloxía analóxica. Equipos de raios X analóxicos; partes e compoñentes.
- A película radiográfica analóxica.
- Tipos de películas radiográficas analóxicas. Intrabucais e extrabucais.
- Técnicas de revelado.
- Almacenamento das películas.
- Radioloxía dixital. Tipos de radioloxía dixital.
- Técnicas de proxección radiográficas. Intraorais e extraorais.
- Medidas de protección radiolóxica en radiodiagnóstico dental. Protección do paciente.
- Protección do operador. Normativa en seguridade radiolóxica.
- Sinalización das zonas de traballo segundo a súa perigosidade.
- Tipos de dosímetros.

UNIDADE DIDÁCTICA 6: INSTRUMENTAL DENTAL I (ODONTOLOXÍA CONSERVADORA E ENDODONCIA)

CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS

- Identificar o instrumental dental e realiza a súa preparación, limpeza, desinfección e esterilización. INCOMPLETA.
- Identificar os diferentes tipos de materiais dentais segundo o seu uso específico. INCOMPLETA.
- Analizar os procedementos técnicos necesarios para a preparación e conservación de materiais dentais que permitan a utilización ou aplicación directa polo facultativo. INCOMPLETA.
- Describir e manexar adecuadamente os compoñentes do equipo dental para colaborar nos procesos de atención bucodental. INCOMPLETA.
- Executar as técnicas de prestación de apoio ó facultativo durante a actuación bucodental segundo as instrucións recibidas. INCOMPLETA.
- Valorar as necesidades de coidados físicos e psicolóxicos e selecciona-la técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente. INCOMPLETA.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA UNIDADE

- Identificar o instrumental odontolóxico e material obturación e endodoncia.
- Describir as funcións do instrumental e material así como as técnicas nas que se empregan.
- Seleccionar o instrumental adecuado para as diferentes técnicas.
- Coñecer as causas da carie dental.

- Identificar os diferentes tipos de patoloxía cariosa.
- Coñecer os factores causantes da enfermidade periodontal.
- Recoñecer os datos máis relevantes do bruxismo.
- Coñecer as pautas básicas do manexo dos traumatismos dentais.
- Valorar a importancia das alteración do color.

ACTIVIDADES DE ENSINO-APRENDIZAXE

Tarefas da profesora:

- Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.
- Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.
- Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.
- Resolve dúbidas.
- Sobe á aula virtual apuntamentos, fichas e/ou exercicios da unidade didáctica.
- Elabora unha proba escrita e unha proba práctica global da avaliación que corresponda.

Tarefas do alumnado:

- Identifica e describe o instrumental e material necesarios para a realización de obturacións dentais con composite e amálgama de prata.
- Identifica e describe o instrumental e material necesarios para a realización de endodoncias.
- Selecciona para o seu uso o instrumental e material de operatoria dental e de endodoncia.
- Resolve fichas/exercicios/láminas/xogos didácticos.
- Realiza esquemas coa clasificación da carie dental.

Recursos:

- Apuntamentos.
- Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.
- Fichas/exercicios, kahoot.
- Instrumental e material dental. Sillón dental.
- Aula virtual.

Resultados o produtos:

- Fichas/láminas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Seleccionouse e describiuse o contido e función do instrumental da bandexa de operatoria dental.
- Seleccionouse e describiuse o contido e función do instrumental da bandexa de endodoncia.

- Determináronse os materiais e instrumental necesario para realizar unha obturación dental.
- Determináronse os materiais e instrumental necesario para realizar unha endodoncia.
- Identificáronse e clasificáronse os distintos tipos de carie, a súa clasificación e medidas de prevención.
- Seleccionouse o material para a aplicación de adhesivos.
- Seleccionouse o material para a aplicación de composites e amalgamas de prata.
- Seleccionouse o material para a aplicación de distintos tipos de cementos.

CONTIDOS

- Concepto de instrumento de uso dental.
- Instrumental e material de obturación e endodoncia.
- Organización do instrumental de uso odontolóxico: operatoria dental e endodoncia.
- Obturacións composites e amálgamas de prata.
- Endodoncias.
- Carie dental. Etioloxía.
- Placa bacteriana.
- Dieta e carie dental.
- Diagnóstico da carie dental.
- Clasificación da carie dental.
- Métodos de prevención da carie dental.
- Manexo e preparación dos materiais dentais: materiais utilizados en odontoloxía conservadora, e en endodoncia.
- Materiais utilizados para cementar.

UNIDADE DIDÁCTICA 7: INSTRUMENTAL DENTAL II (PERIODONCIA, CIRURXÍA ORAL E EXODONCIA)

CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS

- Identificar o instrumental dental e realiza a súa preparación, limpeza, desinfección e esterilización. INCOMPLETA.
- Identificar os diferentes tipos de materiais dentais segundo o seu uso específico. INCOMPLETA.
- Analizar os procedementos técnicos necesarios para a preparación e conservación de materiais dentais que permitan a utilización ou aplicación directa polo facultativo. INCOMPLETA.
- Describir e manexar adecuadamente os compoñentes do equipo dental para colaborar nos procesos de atención bucodental. INCOMPLETA.
- Executar as técnicas de prestación de apoio ó facultativo durante a actuación bucodental segundo as instrucións recibidas. INCOMPLETA.

- Valorar as necesidades de coidados físicos e psicolóxicos e selecciona-la técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente. INCOMPLETA.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA UNIDADE

- Identificar as causas que con máis frecuencia producen cáncer oral e aplicar normas para a súa prevención.
- Identificar o instrumental odontolóxico e material de exodoncia, cirurxía, sutura, periodoncia.
- Describir as funcións do instrumental e material así como as técnicas nas que se empregan.
- Seleccionar o instrumental adecuado para as diferentes técnicas.

ACTIVIDADES DE ENSINO-APRENDIZAXE

Tarefas da profesora:

- Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.
- Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.
- Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.
- Resolve dúbidas.
- Sobe á aula virtual apuntamentos, fichas e/ou exercicios da unidade didáctica.
- Elabora unha proba escrita e unha proba práctica global da avaliación que corresponda.

Tarefas do alumnado:

- Identifica e describe diversas patoloxías da boca e dos tecidos dentarios.
- Realiza esquemas dos elementos máis característicos das diversas patoloxías dos tecidos dentarios.
- Identifica e describe o instrumental e material necesarios para a realización das técnicas de exodoncia, cirurxía e sutura, periodoncia.
- Selecciona para o seu uso o instrumental e material de exodoncia, cirurxía.
- Resolve fichas/exercicios/láminas/xogos didácticos.

Recursos:

- Apuntamentos.
- Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.
- Instrumental e material dental.
- Fichas/exercicios, kahoot.
- Aula virtual.

Resultados o produtos:

- Fichas/láminas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Definiuse a enfermidade periodontal, a súa etiloxía, síntomas e tratamento.
- Describiuse a patoloxía das glándulas salivais.
- Definiuse o bruxismo e identificar os diversos tratamentos en función do obxectivo terapéutico..
- Describíronse as discoloracións dentarias.
- Identificáronse e clasificáronse os factores de risco do cancro oral.
- Seleccionouse e describiuse o contido e función do instrumental da bandexa de exodoncia.
- Seleccionouse e describiuse o contido e función do instrumental da bandexa de cirurxía.
- Seleccionouse e describiuse o contido e función do instrumental da bandexa de sutura.
- Seleccionouse e describiuse o contido e función do instrumental da bandexa de periodoncia e tartrectomía.

CONTIDOS

- Enfermidade periodontal. Xenxivite e periodontite. Etioloxía. Síntomas. Tratamento.
- Bruxismo. Etioloxía. Tratamento.
- Traumatismos dentarios.
- Alteracións de color. Discoloracións.
- Cancro oral. Causas, incidencia e factores de risco. Síntomas. Diagnóstico. Prevención.
- Instrumental de exodoncias.
- Instrumental e material cirúrxico de exodoncias.
- Instrucións tras extraccións dentarias.
- Instrumental de cirurxía.
- Instrumental de periodoncia e profilaxe. Instrumental para a tartrectomía. Instrumental de patoloxía periodontal.

UNIDADE DIDÁCTICA 8: PRÓTESE DENTAL E ORTODONCIA

CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS

- Identificar os diferentes tipos de materiais dentais segundo o seu uso específico. INCOMPLETA
- Analizar os procedementos técnicos necesarios para a preparación e conservación de materiais dentais que permitan a utilización ou aplicación directa polo facultativo. INCOMPLETA.
- Clasificar os distintos tipos de anestésicos utilizados en odontoloxía e describir o protocolo a seguir en situación de urxencia. COMPLETA.
- Valorar as necesidades de coidados físicos e psicolóxicos e selecciona-la técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente. INCOMPLETA.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA UNIDADE

- Identificar o instrumental odontolóxico e material de ortodoncia, toma de impresións e próteses e implantoloxía.
- Describir as funcións do instrumental e material así como as técnicas nas que se empregan.
- Seleccionar o instrumental adecuado para as diferentes técnicas.
- Identificar e seleccionar os materiais en función da técnica odontolóxica a realizar.

ACTIVIDADES DE ENSINO-APRENDIZAXE

Tarefas da profesora:

- Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.
- Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.
- Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.
- Resolve dúbidas.
- Sobe á aula virtual apuntamentos, fichas e/ou exercicios da unidade didáctica.
- Elabora unha proba escrita e unha proba práctica global da avaliación que corresponda.

Tarefas do alumnado:

- Describe as características dos materiais máis empregados en impresións dentais.
- Describe a técnica para a toma de impresións con alxinato e siliconas.
- Prepara para o seu uso o material necesario para a toma de impresións con alxinatos e siliconas.
- Resolve fichas/exercicios/láminas/xogos didácticos.
- Identifica e describe o instrumental e material necesarios para a realización das técnicas de ortodoncia, toma de impresións e próteses, e implantoloxía.
- Selecciona para o seu uso o instrumental e material toma de impresións e próteses, ortodoncia e implantoloxía.

Recursos:

- Apuntamentos.
- Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.
- Materiais dentais e instrumental.
- Fichas/exercicios, kahoot.
- Aula virtual.

Resultados o produtos:

- Fichas/láminas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Seleccionouse e preparouse o material para a toma de impresións con alxinatos e siliconas e baleirado das mesmas.
- Describiuse e identificouse o instrumental e material de toma de impresións é próteses e as súas funcións.
- Describiuse e identificouse o instrumental e material de ortodoncia e as súas funcións.
- Describiuse e identificouse o instrumental e material de implantoloxía e as súas funcións.

CONTIDOS

- Materiais utilizados para a toma de impresións.
- Materiais para o baleirado das impresións.
- Instrumental de prótese.
- Instrumental de ortodoncia.
- Instrumental de implantoloxía.

UNIDADE DIDÁCTICA 9: PREVENCIÓN BUCODENTAL

CAPACIDADES TERMINAIS ELEMENTAIS

- Valorar as necesidades de coidados físicos e psicolóxicos e selecciona a técnica de apoio máis adecuada segundo o tipo de paciente. INCOMPLETA.
- Identificar os diferentes tipos de materiais dentais segundo o seu uso específico. INCOMPLETA.
- Analizar os procedementos técnicos necesarios para a preparación e conservación de materiais dentais que permitan a utilización ou aplicación directa polo facultativo. INCOMPLETA.
- Describir e manexar adecuadamente os compoñentes do equipo dental para colaborar nos procesos de atención bucodental. INCOMPLETA.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA UNIDADE

- Describir os principios de prevención de enfermidades bucodentais.
- Describir as técnicas de cepillado dental, limpeza lingual e uso da seda dental.
- Seleccionar o material e describir as técnicas de fluoracións e selados.

ACTIVIDADES DE ENSINO-APRENDIZAXE

Tarefas da profesora:

- Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.
- Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.

- Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.
- Resolve dúbidas.
- Sobe á aula virtual apuntamentos, fichas e/ou exercicios da unidade didáctica.
- Elabora unha proba escrita e unha proba práctica global da avaliación que corresponda.

Tarefas do alumnado:

- Elabora un resumo cos tipos de cepillos dentais e as súas características.
- Describe as distintas técnicas de cepillado dental.
- Realiza educación sanitaria sobre o uso da seda dental, o limpador lingual e os colutorios.
- Selecciona o material necesario para a aplicación do flúor mediante solucións, xel e/ou vernices.
- Describe as técnicas de aplicación de selados e fluoracións.
- Resolve fichas/exercicios/láminas/xogos didácticos.

Recursos:

- Apuntamentos.
- Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.
- Fichas/exercicios, kahoot.
- Cepillos dentais, seda dental, cubetas, fluoruros, etc.
- Aula virtual.

Resultados o produtos:

- Fichas/láminas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Determináronse as medidas de prevención de enfermidades bucodentais.
- Identificáronse os distintos tipos de cepillos dentais explicando a técnica correcta de uso de cada un deles.
- Describíronse distintas técnicas de cepillado dental.
- Identificáronse os diversos tipos de seda dental e a técnica correcta de utilización das mesmas.
- Describíronse as técnicas de administración de fluoruros.
- Describiuse a técnica de selado de fosas e fisuras e seleccionouse o material e instrumental necesario.

CONTIDOS

- Introducción a prevención dental.
- O cepillo dental. Tipos. Utilización. Técnicas.
- Pasta de dentes.
- Revelador de placa bacteriana. Técnica.
- Seda dental. Tipos. Técnica.

- Limpador lingual. Técnica.
- Irrigación oral.
- Colutorios.
- Flúor. Técnicas de aplicación.
- Seladores.

LISTADO DE PRÁCTICAS POR UNIDADES

- UNIDADE 1
P1: Identificación das partes dunha clínica e identificación e manexo das partes dunha cadeira dental.
- UNIDADE 2
P2: Identificación anatómica das partes dunha peza dentaria.
- UNIDADE 3
P3: Proceso de L+D+E das diferentes partes da clínica dental así como dos materiais e instrumentais.
P4: Transferencia de material e instrumental. (Técnica a 4 manos)
P5: Preparación da bandexa de illamento relativo.
P6: Preparación da bandexa de illamento absoluto.
P7: Preparación da bandexa de anestesia.
- UNIDADE 4
P8: Preparación da bandexa de exploración.
P9: Odontograma
- UNIDADE 5
P10: Técnicas radiográficas intraorales. Identificación das partes dunha placa radiográfica
- UNIDADE 6
P11: Preparación da bandexa de preparación da cavidade.
P12: Preparación da bandexa para a preparación de protectores dentinopulpaes (cementos). Mezclado de cementos.
P13: Preparación da bandexa de obturación e modelado de amalgama.
P14: Preparación da bandexa de obturación e modelado de composite.
P15: Preparación da bandexa de endodoncia.
- UNIDADE 7
P16: Preparación da bandexa de periodoncia.
P17: Preparación da bandexa de cirurxía oral básica e bandexa de exodoncia.
- UNIDADE 8
P18: Toma de impresións con alxinato e siliconas e baleirado de modelos.
P19: Preparación da bandexa de ortodoncia.

- UNIDADE 9

P20: Procedementos conservadores: fluoración, e selado de fosas e fisuras.

P21: Cepillado manual de dentes, uso do fío dental e revelado de placa bacteriana

6 Metodoloxía didáctica

A metodoloxía utilizada ao longo de todo o módulo será fundamentalmente a seguinte:

Metodoloxía explicativa por parte da profesor dos contidos conceptuais, procedementais e actitudinais máis importantes. Para iso empregaranse principalmente presentacións powerpoint, imaxes e vídeos didácticos.

Realización actividades/ exercicios/ xogos didácticos que motiven ao alumnado e permitan asimilar os diferentes contidos desenvolto en cada unidade didáctica. Estas actividades realizaranse de forma individual e resolveranse mediante unha posta en común tratando de que todo o alumnado participe.

Realización de prácticas correspondentes ós contidos teóricos en cada unha das unidades didácticas, en grupos reducidos que permitan manter a distancia de seguridade.

Utilizarase a aula virtual do instituto, na que se subirán distintos materiais ao longo do curso.

7 Mínimos esixibles

Criterios mínimos:

- 1.- Coñecer a súa función como profesionais no gabinete de hixiene bucodental.
- 2.- Describir de forma básica a anatomía e fisioloxía do aparato estomatognático.
- 3.- Preparar o material, colocar ó paciente e levar a cabo as normas de protección para realizar as técnicas radiográficas e de revelado radiográfico.
- 4.- Manexar adecuadamente os compoñentes do equipo dental para colaborar nos procesos de atención bucodental.
- 5.- Identificar o instrumental dental e realizar súa preparación, limpeza, desinfección e esterilización.
- 6.- Realizar as técnicas de hixiene bucal, transmitíndoas adecuadamente e motivando ó paciente.
- 7.- Executar as técnicas de apoio ó facultativo antes, durante e despois da intervención.
- 8.- Identificar, preparar e conservar os diferentes tipos de materiais dentais segundo o seu uso específico.

Contidos mínimos:

- Coñecemento os distintos profesionais que integran o equipo de saúde bucodental.
- Explicación os distintos compoñentes dun consultorio bucodental.
- Identificación do material e instrumental empregado no gabinete bucodental.
- Coñecemento dos procesos de limpeza, desinfección e esterilización que se realizan no gabinete bucodental
- Identificación os principais ósos e/ou músculos e/ou nervios na cabeza.
- Identificación as distintas partes da anatomía dental e/ou peridental e/ou tecidos adxacentes.

- Coñecemento o material básico empregado na radioloxía.
- Comprensión as enfermidades máis frecuentes na cavidade buco-dental.
- Identificación dos distintos anestésicos e os principais fármacos. Empregados na clínica dental.
- Coñecemento das diferentes técnicas de hixiene dental para a prevención de enfermidades peridentales.
- Recoñecemento do material para a asistencia e instrumentación de apoio o facultativo.

8 Instrumentos de Avaliación e criterios de cualificación

Serán obxecto de avaliación os tres puntos básicos dos contidos e criterios de avaliación que queremos que o alumnado acade ao final de cada unidade didáctica: Conceptuais, procedimentais e actitudinais.

A valoración dos puntos anteriores realizarase baseándose en probas obxectivas realizadas ao longo dos períodos de avaliación segundo o calendario establecido polo equipo directivo do centro. A valoración dos puntos anteriores poderase facer de múltiples formas, entre as que se atopan:

- Probas de preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, tipo test, etc., relativas aos contidos das unidades didácticas.
- Traballos e actividades realizados na aula ou fóra desta, tanto individuais como en equipo.
- Realización, na aula, das técnicas correspondentes a cada unidade didáctica.
- Puntualidade na entrega de traballos, corrección, orde e limpeza destes, etc.

8.1 Procedementos e instrumentos de avaliación

- **Probas escritas:**

Realizarase unha proba escrita en cada avaliación na que se valorará a asimilación dos contidos de tipo conceptual.

Pode incluír preguntas curtas (incluídas imaxes a completar ou identificar), preguntas a desenvolver, preguntas de relacionar, supostos prácticos, resolución de problemas, preguntas tipo test...

É necesario obter unha nota de 5 puntos para poder mediar ca proba práctica.

É necesario obter unha nota de 4,5 puntos para poder mediar as probas escritas do mesmo trimestre, no caso de realizar máis de unha.

- **Probas prácticas:**

Realizarase unha proba práctica por avaliación na que se valorará a asimilación de contidos procedimentais e actitudinais, así como as habilidades e destrezas adquiridas para levar a cabo a competencia profesional. Estas probas cualificaránse mediante listas de cotexo ou táboas de observación. De tódalas prácticas realizadas na avaliación, o alumnado realizará o exame dalgunhas delas a sorteo.

É obrigatoria a asistencia ás clases prácticas.

As probas prácticas deberán ter unha nota mínima de 5 para que se teñan en conta.

- **Traballos/fichas realizadas en clase ou fóra de clase:**

Terase en conta a capacidade, corrección e organización na expresión de ideas, a claridade de exposición, a capacidade de síntese, a presentación dos exercicios escritos, etc. Aqueles traballos nos que se aprecie un copia- pega non puntuarán.

- **Estado das libretas ou cadernos:**

Realizarase un examen de cadernos ó final de cada trimestre. Durante este exame, os alumnos poderán ter con eles exclusivamente o caderno de clase (non os apuntes) e terán que responder unhas preguntas, vistas na clase no seu momento.

8.2 Criterios de cualificación

- A cualificación do alumno ao final de cada unidade didáctica calcularase da seguinte forma:
  - Proba escrita: 45%
  - Proba práctica: 45%
  - Traballos, estado dos cadernos: 10%

Para poder obter unha cualificación positiva final é imprescindible ter superadas as probas escritas mínimo cun 5 e as probas prácticas cun 5.

Para superar o módulo hay que obter un mínimo de 5 en cada unha das avaliacións e superar os criterios de avaliación mínimos esixibles.

Calquera intento de fraude durante a realización das probas levará á expulsión da/o alumna/o e á cualificación da proba cun 0. Está prohibido o emprego de teléfonos móbiles, tablets, portátiles, reloxos intelixentes ou calquera dispositivo de comunicación do alumnado co exterior e co resto do alumnado na aula.

A cualificación final do módulo obterase da media aritmética das **cualificacións numéricas** de cada avaliación.

Posto que as notas entregadas ao alumnado teñen que ser números enteiros, as cifras decimais redondearanse á alza ou á baixa, de maneira que decimais iguais ou por encima de 5 redondearán á alza e decimais iguais ou por baixo de 4 redondearán á baixa. Para o cálculo da cualificación final do módulo, teranse en conta as cualificacións obtidas en cada unha das avaliacións cos seus decimais, non a cualificación (número enteiro) que figure no boletín de notas

No suposto de que a cualificación dunha avaliación sexa inferior a 5 puntos, non se poderá superar o módulo.

Quen non asista á realización dunha proba, terá a posibilidade de realizala na proba da proba global de recuperación da avaliación.

Calquera intento de fraude durante a realización das probas levará á expulsión da/o alumna/o e á cualificación da proba cun 0. Está prohibido o emprego de teléfonos móbiles, tablets, portátiles, reloxos intelixentes ou calquera dispositivo de comunicación do alumnado co exterior e co resto do alumnado na aula.

Sobre as faltas de asistencia, quen chegue tarde ao comezo da clase ou se vaia antes da súa terminación, considerarase atraso cando se perdan menos de 15 minutos de clase e considerarase falta cando se perdan 15 ou máis minutos de clase. Cinco atrasos equivalen a unha falta.

Os exames, ensinaranse ao alumnado que o solicite corrixidos e cualificados, e quedarán arquivados en poder do profesor/a. Do mesmo xeito os traballos e actividades quedaran arquivados en poder do profesor cando éste o considere

9 Procedemento para a recuperación das partes non superadas.

9.1 Procedemento para definir as actividades de recuperación.

Ao finalizar cada avaliación realizarase unha proba escrita e unha proba práctica (apartado 8.1) de recuperación na que o alumnado terá a posibilidade de superar a/as unidades didácticas nas que non alcanzara a nota mínima de 5 sobre 10.

Esta proba realizárase antes ou despois da avaliación trimestral (segundo o criterio da profesora). Aplicaranse os mesmos criterios de cualificación descritos anteriormente.

9.2 Proba extraordinaria para o alumnado con perda do dereito a avaliación continua.

O alumnado que falta máis alá dun 10% das sesións presenciais, perde o dereito á avaliación continua.

Neste suposto propónse unha proba de avaliación extraordinaria en Xuño, que consistirá nunha proba escrita e unha proba práctica de avaliación de todos os contidos impartidos ao longo do curso. Esta proba extraordinaria poderá consistir en preguntas curtas (incluídas imaxes a completar ou identificar), preguntas tipo test, preguntas a desenvolver e desenvolvemento e aplicación de supostos prácticos. Será unha proba similar ás realizadas de forma ordinaria polo resto do alumnado durante o curso.

- **A porcentaxe da cualificación final do módulo será a seguinte:**
  - Proba escrita dos contidos de todo o módulo: 50%
  - Proba práctica dos contidos de todo o módulo: 50%.

Para poder obter una cualificación positiva do módulo é imprescindible acadar o **50% da porcentaxe correspondente en cada unha destas partes.**

Para acadar a cualificación positiva do módulo será necesario ter unha cualificación final mínima de 5 puntos

sobre 10.

Posto que as notas entregadas ao alumnado teñen que ser números enteiros, as cifras decimais redondearanse á alza ou á baixa, de maneira que decimais iguais ou por encima de 5 redondearán á alza e decimais iguais ou por baixo de 4 redondearán á baixa.

Nesta proba de avaliación extraordinaria de Xuño, ofertarase ao alumnado que, non habendo perdido o dereito á avaliación continua teña unha avaliación ou máis nas que no alcanzara a nota mínima de 5 sobre 10, a posibilidade de superalas. A porcentaxe do peso na cualificación da recuperación das partes non superadas axustarase de acordo aos criterios seguidos nas distintas avaliacións trimestrais e completarase coas notas obtidas nas unidades didácticas superadas no momento ordinario común.

Calquera intento de fraude durante a realización das probas levará á expulsión da/o alumna/o e á cualificación da proba cun 0. Está prohibido o emprego de teléfonos móbiles, tablets, portátiles, reloxos intelixentes ou calquera dispositivo de comunicación do alumnado co exterior e co resto do alumnado na aula.

10 Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

---

Avaliación da programación:

A programación avalíase coa memoria de fin de curso do Departamento, a partires da cal, se fora o caso, realizaranse as modificacións necesarias na programación.

Avaliación da práctica docente:

Os procedementos e instrumentos existentes para avaliar a práctica docente son: cuestionarios ós alumnos (de forma oral ou escrita), intercambios orais (pais e/ou alumnos), e os resultados do proceso de aprendizaxe dos alumnos.

11 Aspectos transversais

11.1 Programación da educación en valores.

Ao longo do curso neste módulo atenderase ao desenvolvemento de aspectos relacionados coa non discriminación por razóns de raza, sexo, xénero ou orientación sexual, crenzas ou relixión, o uso das novas tecnoloxías de información e comunicación, educación moral, cívica e ambiental e a **educación para a saúde**, principalmente en relación coa emerxencia de Saúde Pública internacional que estamos a vivir. Para iso, incidiremos ao longo de todo o curso na responsabilidade individual que temos cada un dos cidadáns en evitar a propagación da pandemia **COVID-19**, destacando a importancia de seguir as medidas de prevención

e hixiene e as indicacións das autoridades sanitarias, non soamente no ámbito educativo se non en todas as nosas actividades cotiás.

Este ciclo formativo de coidados auxiliares de enfermmería é un ciclo que tradicionalmente se relaciona co xénero feminino e no que as mulleres constitúen a porcentaxe maioritaria do alumnado. Por iso, a transmisión dos saberes e valores neste módulo irá encamiñada á eliminación dos estereotipos de xénero de maneira xeral e en particular aos asociados coa profesión do equipo de coidados de enfermmería.

Tamén desenvolveremos en cada actividade a adquisición da capacidade de traballo en equipo, do seguimento veraz de técnicas e protocolos, e do valor engadido das tarefas ben feitas.

11.2 Actividades complementarias e extraescolares.

Neste curso 2022-2023, non se ten previsto a realización de actividades extraescolares.

No caso de que puidesen realizarse, estas actividades realizaranse en coordinación con todos os profesores do ciclo formativo, de forma que o alumnado do ciclo poida asistir a todas as visitas e charlas organizadas para eles.

Para que estas actividades teñan sentido no proceso de aprendizaxe do alumnado é necesario programalas relacionándoas cos obxectivos do módulo e co resto do currículo formativo. Terase en conta, sempre, que haberá que traballalas en tres momentos: na aula antes de realizalas (procurarase que o alumnado tome contacto co que vai visitar), no momento de realizalas (proporcionaráselles guías de observación preparadas de acordo cos obxectivos expostos para as visitas) e de volta na aula (traballarase partindo da información obtida previamente, utilizando outros textos, e materiais se fose necesario).

12 Medidas de atención á diversidade

12.1 Procedemento para a realización da avaliación inicial.

A avaliación inicial persigue contextualizar a situación de partida dos/as alumnos/as. Tamén sirven para xerar interese e motivación polo tema. É básica para unha aprendizaxe significativa.

Ademáis da avaliación inicial dos coñecementos de partida do alumnado sobre o módulo, propónse que a primeira tarefa de cada Unidade Didáctica sexa de avaliación inicial de coñecementos previos que ten o alumnado sobre os contidos que se traballarán en cada unidade didáctica.

12.2 Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados.

A atención á diversidade xurde como consecuencia das diferentes motivacións, capacidades e intereses dos alumnos. É tarefa do docente detectar esas diferenzas e ordear a súa acción pedagóxica en relación con elas, utilizando recursos e estratexias variadas co fin de responder ás necesidades de cada alumno/a. O profesor non debe actuar como un mero transmisor de contidos, senón que, partindo das ideas previas e os intereses do alumnado, debe facilitar os aprendizaxes, establecendo os obxectivos máis apropiados e a metodoloxía axeitada para acadalos.

É preciso indicar que na Formación Profesional específica, ensino postobrigatorio, non caben as adaptacións curriculares significativas. As adaptacións que se poden aplicar deben ser non significativas, polo tanto existen dúas situacións:

- Necesidades sensoriais: utilízanse elementos materiais, escritos, audiovisuais e informáticos, de acceso ao currículo.
- Diversidade de intereses e ritmos nas aprendizaxes: utilizaranse actividades de anexas de apoio, reforzo ou ampliación segundo a situación. Estas actividades desenvolveranse na aula ou fora de ela como traballo persoal.

• **Actividades anexas:**

En moitos casos trátanse de preguntas de resposta directa, para que o alumno repase as ideas principais de cada unidade didáctica. Noutros casos, cun nivel de complexidade maior, preténdese a reflexión do alumno ou alumna ou a procura de información sobre algún asunto da súa vida cotiá ou do entorno, relacionado cos contidos do módulo e o ciclo formativo .

• **Actividades de reforzo e de ampliación:**

Pensadas para os alumnos cuxo proceso de aprendizaxe presenta características específicas. As primeiras permiten repasar conceptos fundamentais das unidades didácticas e deben servir para os alumnos que necesitan reforzar o seu proceso de aprendizaxe. As actividades de ampliación constitúen unha profundización nalgún aspecto de gran interese relacionado cos contidos das unidades didácticas. Representan unha boa oportunidade para responder aos intereses de determinados alumnos que demandan un grao maior de aprendizaxe sobre certos temas.

Ademáis destes instrumentos, o tratamento da diversidade debe abordarse tamén mediante a utilización de variados materiais e recursos de distintos grados de dificultade. Poden citarse os seguintes:

- Ordenador e internet, coa súa variada oferta multicultural.
- Material bibliográfico do departamento e a biblioteca do centro educativo.

Finalmente, pode abordarse tamén a diversidade do alumnado mediante os distintos agrupamentos. Os procedementos propios da materia requiren tanto o traballo individual, como o de grupo, tanto na aula como nas actividades extraescolares (visitas a museos e exposicións, hospitais, asistencia a conferencias,...). En función do traballo a desenvolver en cada un deses ámbitos, pódese optar por agrupamentos que favorezan a reflexión persoal, a cooperación entre varios alumnos ou a interacción entre diferentes grupos. Nesta situación sanitaria actual pola COVID-19, os agrupamentos non serán físicos.

13 Adaptación da metodoloxía á continxencia COVID-19

No caso de ensino a distancia debido a situación pola COVID-19:

As actividades de aula realizaranse a través da aula virtual do instituto. Para iso, ao comezo do curso escolar matricularase ao alumnado no curso do módulo creado na aula virtual do centro onde se subirán os distintos recursos que se traballan de forma presencial. Nalgúns casos poderase recorrer a outro tipo de plataformas como Classroom Google ou Formularios de Google drive, etc. Na avaliación inicial detectarase ao alumnado con dificultade de acceso aos recursos non presenciais e porase en coñecemento da Xefatura de Estudos.

Poden presentarse distintos escenarios de ensino a distancia:

- **Actividade non presencial dun número indeterminado de alumnos/as:** No caso de alumnado que non poida asistir ás clases presenciais, seguirá o desenvolvemento das actividades a través dos recursos da aula virtual do instituto e se é o caso doutro tipo de plataformas. Poderá utilizarse o foro do curso na aula virtual para expor dúbidas e poder realizar o seguimento do alumnado.
- **Actividade non presencial de todo o grupo:** A metodoloxía basearase de igual maneira que no apartado anterior, tentando manter a conexión no horario das sesións presenciais.
- **Actividade semipresencial:** Esta modalidade podería exporse no último trimestre do curso en relación coas actividades prácticas no taller, se a situación sanitaria permíteo. Para iso, dividirase ao alumnado en grupos de non máis de 5 alumnos que irán rotando. As sesións presenciais dedicaranse á aplicación dos contidos de tipo procedemental, mentres que as sesións a distancia desenvolveranse a través da aula virtual do centro e outros recursos como formularios de Google drive, etc.

En todos os casos a realización das probas escritas e/ou prácticas serán presenciais, salvo que a autoridade competente indique o contrario, nese caso realizaranse a distancia podendo empregar para iso: A plataforma Moodle da aula virtual do instituto, formularios de Google a través de Classroom Google e/ou vídeo chamadas.